HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

16 noiembrie 2016*

„Trimitere preliminară — Directiva 97/67/CE — Articolul 9 — Servicii poștale în Uniunea Europeană — Obligația de a contribui la costurile operaționale ale autorității de reglementare din sectorul poștal — Întindere”

În cauza C-2/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă, Austria), prin decizia din 17 decembrie 2014, primită de Curte la 7 ianuarie 2015, în procedura

DHL Express (Austria) GmbH

împotriva

Post-Control-Kommission,

Bundesminister für Verkehr, Innovation und Technologie,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça (raportor), președinte de cameră, doamna M. Berger și domnii A. Borg Barthet, E. Levits și F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul P. Mengozzi,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru DHL Express (Austria) GmbH, de P. Csoklich, Rechtsanwalt;

— pentru Post-Control-Kommission, de E. Solé;

— pentru guvernul austriac, de C. Pesendorfer, în calitate de agent;

— pentru guvernul belgian, de J. Van Holm și de S. Vanrie, în calitate de agenți;

— pentru guvernul spaniol, de A. Rubio González, în calitate de agent;

* Limba de procedură: germana.

— pentru guvernul francez, de D. Colas și de R. Coesme, în calitate de agenți;

— pentru guvernul norvegian, de I. Thue și de J. T. Kaasin, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de G. Braun și de P. Costa de Oliveira, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 16 martie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 9 din Directiva 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului (JO 1998, L 15, p. 14, Ediție specială, 06/vol. 3, p. 12), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2008/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 februarie 2008 (JO 2008, L 52, p. 3) (denumită în continuare „Directiva 97/67”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între DHL Express (Austria) GmbH (denumită în continuare „DHL”), pe de o parte, și Post-Control-Kommission (Comisia de Control în Domeniul Serviciilor Poștale, Austria), pe de altă parte, în legătură cu o decizie a acesteia din urmă prin care DHL este obligată să contribuie financiar la costurile operaționale ale Rundfunk und Telekom Regulierungs-GmbH (autoritatea de reglementare din sectorul poștal) (denumită în continuare „RTR”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (27) și (28) ale Directivei 2008/6 au următorul cuprins:

„(27) Furnizorii de servicii poștale pot fi obligați să contribuie la finanțarea serviciului universal în cazurile în care se instituie un fond de compensare. În vederea determinării întreprinderilor cărora li s-ar putea solicita să contribuie la fondul de compensare, statele membre ar trebui să analizeze dacă, din perspectiva utilizatorilor, serviciile furnizate de aceste întreprinderi pot fi considerate servicii care intră în sfera serviciului universal, deoarece sunt substituibile, într-un grad suficient de mare, serviciului universal, luând în considerare caracteristicile acestora, inclusiv pe cele care aduc un plus de valoare, precum și utilizarea preconizată și modul de tarifare. Nu este necesar ca aceste servicii să aibă toate caracteristicile serviciului universal, precum livrarea zilnică sau acoperirea națională completă.

(28) Pentru a respecta principiul proporționalității în stabilirea contribuției impuse acestor întreprinderi la costul de furnizare a serviciului universal într-un stat membru, statele membre ar trebui să utilizeze criterii transparente și nediscriminatorii, precum cota-parte a întreprinderilor respective în activitățile care intră în sfera serviciului universal din statul membru respectiv. Statele membre pot impune furnizorilor care au obligația de a contribui la un fond de compensare să introducă o separație contabilă adecvată pentru a asigura funcționarea fondului.”

4 Considerentul (47) al acestei directive are următorul cuprins:

„Este probabil ca rolul pe care îl au autoritățile naționale de reglementare să rămână esențial, în special în acele state membre în care tranziția spre concurență nu este încă realizată în totalitate. În conformitate cu principiul separării funcțiilor de reglementare și de funcționare, statele membre ar trebui să garanteze independența autorității sau autorităților naționale de reglementare, asigurând astfel imparțialitatea deciziilor acestora. Această obligație de independență nu aduce atingere autonomiei instituționale, nici obligațiilor constituționale ale statelor membre sau principiului neutralității, stabilit la articolul 295 din tratat, privind normele de reglementare a regimului proprietății care se aplică în statele membre. Autoritățile naționale de reglementare ar trebui să dispună de toate resursele necesare în materie de personal, competențe și mijloace financiare, pentru îndeplinirea atribuțiilor lor."

5 Potrivit articolului 2 punctul 14 din Directiva 97/67:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[…]

14. «autorizații» înseamnă orice autorizație care stabilește drepturi și obligații specifice sectorului poștal și care permite întreprinderilor să furnizeze servicii poștale și, după caz, să instaleze și să opereze rețele proprii pentru furnizarea unor astfel de servicii, sub forma unei autorizații generale sau licențe individuale astfel cum sunt definite în continuare:

— «autorizație generală» înseamnă o autorizație, indiferent dacă este reglementată de o «licență pe categorii» sau de dreptul comun și indiferent dacă această reglementare impune proceduri de înregistrare sau de declarare, care nu solicită furnizorului de servicii poștale în cauză să obțină o decizie explicită a autorității naționale de reglementare înainte de a exercita drepturile ce rezultă din autorizație;

— «licență individuală» înseamnă o autorizație care este acordată de o autoritate națională de reglementare și care oferă unui furnizor de servicii poștale drepturi specifice sau care supune activitățile întreprinderii la obligații specifice suplimentare față de autorizația generală, după caz, dacă furnizorul de servicii poștale nu este abilitat să exercite drepturile în cauză până în momentul în care a primit decizia din partea autorității naționale de reglementare;"

6 În temeiul articolului 2 punctul 19 din această directivă, „cerințe esențiale" înseamnă „motive generale fără caracter economic care pot determina un stat membru să impună condiții pentru furnizarea serviciilor poștale. Motivele sunt confidențialitatea corespondenței, securitatea rețelei în cazul transportului de bunuri periculoase, respectarea condițiilor de angajare, a sistemelor de securitate socială prevăzute de actele cu putere de lege sau de dispozițiile administrative și de reglementare și/sau de contractul colectiv negociat între partenerii sociali naționali, în conformitate cu legislația comunitară și națională și, după caz, protecția datelor, a mediului și normele de planificare a teritoriului. Protecția datelor poate să includă protecția datelor cu caracter personal, confidențialitatea informațiilor transmise sau stocate și protecția vieții private".

7 Articolul 7 din directiva menționată prevede, la alineatele (3) și (4), următoarele:

„(3) În cazul în care un stat membru stabilește că obligațiile de serviciu universal, astfel cum sunt prevăzute în prezenta directivă, atrag un cost net, calculat în conformitate cu anexa I, și reprezintă o sarcină injustă pentru furnizorul (furnizorii) desemnat (desemnați), acesta poate să introducă:

(a) un mecanism de compensare a furnizorului (furnizorilor) în cauză, din fonduri publice; sau

(b) un mecanism de împărțire a costului net al obligațiilor de serviciu universal între furnizorii de servicii și/sau utilizatori.

(4) În cazul în care costul net este împărțit în conformitate cu alineatul (3) litera (b), statele membre pot stabili un fond de compensare care poate fi finanțat de furnizorii serviciilor și/sau din taxele plătite de utilizatori și este administrat, în acest scop, de un organism independent de beneficiar sau beneficiari. Statele membre pot condiționa acordarea de autorizații furnizorilor de servicii, în conformitate cu articolul 9 alineatul (2), de îndeplinirea obligației de a contribui financiar la acest fond sau de a respecta obligațiile de serviciu universal. Obligațiile de serviciu universal ale furnizorului (furnizorilor) de serviciu universal prevăzute la articolul 3 pot fi finanțate în acest mod."

8 Articolul 9 din aceeași directivă prevede:

„(1) În ceea ce privește serviciile care sunt în afara sferei serviciului universal, statele membre pot introduce autorizații generale în măsura necesară pentru a garanta respectarea cerințelor esențiale.

(2) În ceea ce privește serviciile din sfera serviciului universal, statele membre pot introduce proceduri de autorizare, inclusiv licențe individuale, în măsura necesară pentru a garanta respectarea cerințelor esențiale și a asigura furnizarea serviciului universal.

Acordarea autorizațiilor poate:

— să fie supusă obligațiilor de serviciu universal;

— dacă este necesar și justificat, să impună cerințe privind calitatea, disponibilitatea și realizarea serviciilor în cauză;

— după caz, să fie supusă unei obligații de a efectua o contribuție financiară la mecanismele de compensare menționate la articolul 7, în cazul în care furnizarea serviciului universal atrage un cost net și reprezintă o sarcină injustă pentru furnizorul (furnizorii) de serviciu universal, desemnat (desemnați) în conformitate cu articolul 4;

— după caz, să fie supusă unei obligații de a contribui financiar la costurile operaționale ale autorității naționale de reglementare menționate la articolul 22;

— după caz, să fie supusă unei obligații de respectare a condițiilor de muncă stabilite de legislația națională sau să impună o asemenea obligație.

Obligațiile și cerințele enunțate la prima liniuță și la articolul 3 pot fi impuse numai furnizorilor de serviciu universal desemnați.

Cu excepția cazului în care întreprinderile au fost desemnate ca furnizori de serviciu universal în conformitate cu articolul 4, autorizațiile nu pot:

— să fie limitate ca număr;

— pentru aceleași elemente ale serviciului universal sau zone ale teritoriului național, să impună obligații de serviciu universal și, în același timp, contribuții financiare la un mecanism de compensare;

— să reia condițiile aplicabile întreprinderilor, în virtutea unei alte legislații naționale, care nu este specifică acestui sector;

— să impună alte condiții tehnice sau de funcționare decât cele necesare pentru a îndeplini obligațiile prevăzute în prezenta directivă.

(3) Procedurile, obligațiile și cerințele prevăzute la alineatele (1) și (2) sunt transparente, accesibile, nediscriminatorii, proporționale, precise și lipsite de ambiguitate, făcute publice în prealabil și bazate pe criterii obiective. Statele membre se asigură că motivele de refuzare sau retragere a autorizației în totalitate sau parțial sunt comunicate solicitantului și stabilesc o procedură de recurs."

9 Potrivit articolului 22 din Directiva 97/67:

„(1) Fiecare stat membru desemnează una sau mai multe autorități naționale de reglementare pentru sectorul poștal, care sunt distincte legal și independente operațional de operatorii poștali. Statele membre care păstrează proprietatea sau controlul asupra furnizorilor de servicii poștale asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile legate de proprietate sau control.

Statele membre informează Comisia cu privire la autoritățile naționale de reglementare pe care le-au desemnat pentru a îndeplini sarcinile stabilite de prezenta directivă. Acestea publică sarcinile care trebuie să fie îndeplinite de către autoritățile naționale de reglementare, într-un mod ușor accesibil, în special în cazul în care aceste sarcini sunt încredințate mai multor organisme. Statele membre asigură, după caz, consultarea și cooperarea în probleme de interes comun, între aceste autorități și autoritățile naționale însărcinate cu punerea în aplicare a legislației privind concurența și a legislației în materie de protecție a consumatorilor.

(2) Autoritățile naționale de reglementare au sarcina specială de a asigura respectarea obligațiilor care decurg din prezenta directivă, în special prin stabilirea de proceduri de monitorizare și de reglementare, pentru a garanta furnizarea serviciului universal. De asemenea, acestea pot fi însărcinate cu asigurarea conformității cu normele de concurență în sectorul poștal.

Autoritățile naționale de reglementare cooperează îndeaproape și își oferă reciproc asistență pentru facilitarea punerii în aplicare a prezentei directive în cadrul organismelor existente corespunzătoare.

(3) Statele membre asigură existența, la nivel național, a unor mecanisme eficiente prin care orice utilizator sau furnizor de servicii poștale care este afectat de o decizie a unei autorități naționale de reglementare are dreptul de a ataca decizia în fața unui organism independent de părțile implicate. Până la soluționarea unei asemenea acțiuni, decizia autorității naționale de reglementare rămâne valabilă, cu excepția cazului în care organismul în fața căruia se exercită calea de atac decide altfel."

Dreptul austriac

10 Articolul 34 din Bundesgesetz über die Einrichtung einer Kommunikationbehörde Austria („KommAustria") [Legea federală privind crearea unei autorități „Austria" competente în materie de comunicații („KommAustria"), denumită în continuare „KOG"], referitor la finanțarea autorității austriece de reglementare, prevede:

„(1) Finanțarea costurilor suportate de [RTR] în executarea misiunilor prevăzute la articolul 17 alineatele (2), (4) și (7), aferente «sectorului telecomunicațiilor», se asigură, pe de o parte, din contribuții financiare și, pe de altă parte, din resurse provenite de la bugetul federal. Subvenția care urmează a fi suportată din bugetul federal, în cuantum anual de 2 milioane de euro, se plătește către [RTR] în două tranșe egale, la 30 ianuarie și, respectiv, la 30 iunie. Înainte de data de 30 aprilie a anului următor, [RTR] prezintă ministrului federal al transporturilor, inovației și tehnologiilor un raport cu privire la utilizarea acestor resurse, precum și la închiderea conturilor. Cuantumul total al celorlalte costuri suportate de [RTR], care trebuie finanțate din contribuțiile financiare, nu depășește 6 milioane

de euro pe an. Cuantumurile în discuție se reduc sau se majorează începând din anul 2007 în funcție de modificările indicelui prețurilor de consum pentru anul 2005 publicat de Oficiul Federal de Statistică Austriac sau ale indicelui aferent anului precedent care îl înlocuiește.

(2) Contribuțiile financiare provin din «sectorul telecomunicațiilor». «Sectorul telecomunicațiilor» include furnizorii care, conform articolului 15 din [Telekommunikationsgesetz 2003 (Legea federală din 2003 privind telecomunicațiile)], au o obligație de declarare, cu condiția să nu fie vorba despre furnizarea de rețele și de servicii de comunicații destinate distribuției serviciilor de radiodifuziune și a serviciilor suplimentare de radiodifuziune (pentru care se datorează plata contribuției).

(3) Contribuțiile financiare se stabilesc și se percep pe baza raportului dintre cifra de afaceri a fiecărei persoane care datorează contribuția și cifra de afaceri totală specifică sectorului, calculul având la bază totalitatea cifrelor de afaceri realizate în interiorul țării prin furnizarea serviciilor de telecomunicații.

[…]

(13) Dacă o întreprindere nu își îndeplinește sau nu își îndeplinește în mod corect obligația de a plăti contribuția financiară, Telekom-Control-Kommission dispune prin decizie plata contribuției financiare. De asemenea, sumele plătite în plus și sumele plătite cu întârziere, în sensul alineatului 12, sunt constatate la cerere prin decizie.”

11 Potrivit articolului 34a din KOG:

„(1) Finanțarea costurilor suportate de [RTR] în executarea activităților prevăzute la articolul 17 alineatele (3) și (4), aferente «sectorului poștal», se asigură, pe de o parte, din contribuții financiare și, pe de altă parte, din resurse provenite de la bugetul federal. Subvenția care urmează a fi suportată din bugetul federal, în cuantum anual de 200 000 de euro, se plătește către [RTR] în două tranșe egale, la 30 ianuarie și, respectiv, la 30 iunie. Înainte de data de 30 aprilie a anului următor, [RTR] prezintă ministrului federal al transporturilor, inovației și tehnologiilor un raport cu privire la utilizarea acestor resurse, precum și la închiderea conturilor. Cuantumul total al celorlalte costuri suportate de [RTR], care trebuie finanțate din contribuțiile financiare, nu depășește 550 000 de euro pe an. Cuantumurile în discuție se reduc sau se majorează începând din anul 2012 în funcție de modificările indicelui prețurilor de consum pentru anul 2005 publicat de Oficiul Federal de Statistică Austriac sau ale indicelui aferent anului precedent care îl înlocuiește.

(2) Contribuțiile financiare provin din «sectorul poștal». «Sectorul poștal» include furnizorii de servicii poștale care au o obligație de declarare conform articolului 25 din Postmarktgesetz [(Legea federală privind reglementarea pieței poștale)] sau care sunt beneficiarii unei concesiuni conform articolului 26 din aceeași lege.

(3) Articolul 34 alineatele (3)-(15) se aplică prin analogie, termenii «Telekom-Control-Kommission» fiind înlocuiți cu termenii «Post-Control-Kommission».”

Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

12 DHL este o întreprindere care desfășoară o activitate în sectorul curieratului și al curieratului rapid. În acest sens, ea asigură, printre altele, colectarea, sortarea, transportul și livrarea coletelor cu masa de până la 31,5 kg, precum și a imprimatelor și a documentelor. În legătură cu aceste servicii, DHL oferă un anumit număr de prestații cu valoare adăugată, precum trasabilitatea transporturilor și garantarea respectării termenelor de livrare.

13 Prin decizia din 23 aprilie 2012, Comisia de Control în domeniul Serviciilor Poștale a obligat DHL să verse către RTR contribuții financiare pentru perioadele cuprinse între 1 iulie și 30 septembrie 2011 și între 1 octombrie și 31 decembrie 2011.

14 Această decizie a fost luată în temeiul articolului 34 alineatele (9) și (13) și al articolului 34a din KOG, care prevede că finanțarea activității RTR este asigurată din contribuțiile financiare plătite de furnizorii de servicii poștale care operează pe piața națională, pe de o parte, și din resurse provenite de la bugetul federal, pe de altă parte.

15 DHL a atacat această decizie la instanța de trimitere.

16 În sprijinul acțiunii sale, DHL susține că din articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a patra liniuță din Directiva 97/67 rezultă că numai întreprinderile care furnizează servicii care intră în sfera serviciului universal pot fi supuse obligației de a contribui la costurile operaționale ale RTR. Prin impunerea unei astfel de obligații atât întreprinderilor care oferă servicii care intră în sfera serviciului universal, cât și celor care furnizează servicii care nu intră în această sferă, KOG ar încălca această dispoziție.

17 În acest context, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă, Austria) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Directiva 97/67 […], în special articolul 9 din aceasta, se opune unei reglementări naționale potrivit căreia furnizorii de servicii poștale sunt obligați să contribuie financiar la costurile operaționale ale autorității naționale de reglementare, independent de aspectul dacă aceștia furnizează sau nu furnizează servicii care intră în sfera serviciului universal?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

a) Pentru existența unei obligații de finanțare este suficient faptul că furnizorul vizat prestează servicii poștale care trebuie calificate potrivit reglementării naționale ca intrând în sfera serviciului universal, […] dar care depășesc ansamblul minim obligatoriu de astfel de servicii prevăzut de [această] directivă?

b) La calcularea cotei-părți a întreprinderii respective din contribuțiile financiare trebuie să se procedeze în același mod ca la calcularea contribuțiilor financiare la fondul de compensare în conformitate cu articolul 7 alineatul (4) din directiva [menționată]?

c) Cerința privind respectarea principiilor nediscriminării și proporționalității în sensul articolului 7 alineatul (5) din [aceeași] directivă și luarea în considerare a «gradului de substituibilitate cu [serviciul universal]» în sensul considerentului (27) al Directivei 2008/6 […] impun în acest caz deducerea părții din venituri aferente serviciilor cu valoare adăugată, așadar, serviciilor poștale care sunt în afara sferei serviciului universal, dar care au legătură cu serviciul universal, precum și neluarea în considerare a acesteia la calcularea cotelor?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

18 Prin intermediul primei întrebări formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a patra liniuță din Directiva 97/67 trebuie să fie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal,

care le impune tuturor furnizorilor din sectorul poștal, inclusiv celor care nu furnizează servicii care intră în sfera serviciului universal, obligația de a contribui la finanțarea autorității de reglementare responsabile de acest sector.

19 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să fie luate în considerare nu numai formularea acesteia, ci și contextul său și obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție. Geneza unei dispoziții a dreptului Uniunii poate de asemenea să ofere elemente pertinente pentru interpretarea acesteia (a se vedea Hotărârea din 2 septembrie 2015, Surmačs, C-127/14, EU:C:2015:522, punctul 28).

20 În acest sens, trebuie amintit, în primul rând, că articolul 9 alineatul (1) din Directiva 97/67 permite statelor membre să impună întreprinderilor din sectorul poștal autorizații generale în ceea ce privește serviciile care sunt în afara sferei serviciului universal, în timp ce alineatul (2) primul paragraf al acestui articol prevede posibilitatea statelor membre de a introduce proceduri de autorizare în ceea ce privește serviciile care intră în sfera serviciului universal.

21 Articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf din această directivă enumeră obligațiile care pot condiționa acordarea autorizațiilor, fără a se preciza la ce categorie de autorizații se referă acest alineat – la cele care nu privesc decât serviciile care intră în sfera serviciului universal sau la cele referitoare la ansamblul serviciilor poștale.

22 Modul de redactare a articolului 9 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 97/67, întrucât termenul „autorizații” pe care îl folosește nu face trimitere în mod expres nici la regimul prevăzut la alineatul (1) al acestui articol, nici la cel prevăzut la alineatul (2) primul paragraf al acestuia, nu permite, ca atare, să se stabilească dacă obligațiile enumerate la diferitele liniuțe ale articolului 9 alineatul (2) al doilea paragraf din directiva amintită privesc ansamblul serviciilor poștale sau numai serviciile care intră în sfera serviciului universal.

23 În al doilea rând, din analiza structurii de ansamblu a articolului 9 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 97/67 rezultă că obligațiile prevăzute la această dispoziție pot fi impuse, în funcție de obligația în cauză, fie numai furnizorilor care furnizează un serviciu universal sau un serviciu considerat astfel, fie tuturor furnizorilor de servicii poștale.

24 Astfel, pe de o parte, articolul 9 alineatul (2) al treilea paragraf din această directivă prevede în mod expres că obligațiile și cerințele enunțate la articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf prima liniuță pot fi impuse numai furnizorilor de serviciu universal desemnați în sensul articolului 4 din aceeași directivă.

25 În plus, articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a treia liniuță din Directiva 97/67 permite statelor membre să supună acordarea autorizațiilor obligației de a contribui la fondul de compensare prevăzut la articolul 7 alineatul (4) din această directivă. Desigur, astfel cum este redactată, această dispoziție nu vizează în mod expres furnizorii de serviciu universal. Cu toate acestea, din articolul 7 alineatul (3) din directiva menționată rezultă că posibilitatea statelor membre de a stabili un asemenea fond este legată de posibilitatea lor de a introduce un mecanism de împărțire a costului net al obligațiilor de serviciu universal, atunci când acestea din urmă constituie o sarcină injustă pentru furnizori. În special, din considerentul (27) al Directivei 2008/6, referitor la obligația furnizorilor de servicii poștale de a contribui la finanțarea serviciului universal în cazurile în care se instituie un fond de compensare, reiese în mod clar că, în vederea determinării întreprinderilor cărora li s-ar putea solicita să contribuie la acest fond, statele membre ar trebui să analizeze dacă, din perspectiva utilizatorilor, serviciile furnizate de aceste întreprinderi pot fi considerate servicii care intră în sfera serviciului universal.

26 Pe de altă parte, articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a doua liniuță din Directiva 97/67 permite statelor membre să condiționeze acordarea autorizațiilor de respectarea cerințelor privind calitatea, disponibilitatea și realizarea serviciilor în cauză. În lipsa unei precizări cu privire la serviciile vizate de

această obligație, trebuie subliniat, după cum a procedat și avocatul general la punctul 42 din concluzii, că din lucrările pregătitoare ale Directivei 2008/6 reiese că legiuitorul Uniunii a intenționat să elimine nu numai ultimele obstacole din calea deschiderii complete a pieței pentru unii furnizori de serviciu universal, ci și toate celelalte obstacole din calea furnizării de servicii poștale. În lipsa unei indicații în sens contrar și ținând seama de natura obligației în discuție, rezultă astfel că toți furnizorii de servicii poștale pot fi supuși obligației prevăzute la articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a doua liniuță din Directiva 97/67.

27 De asemenea, articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a cincea liniuță din Directiva 97/67 permite statelor membre să condiționeze acordarea autorizațiilor de respectarea condițiilor de muncă stabilite de dreptul național. Or, după cum arată în mod întemeiat guvernul austriac, o interpretare restrictivă a acestei dispoziții – în sensul că nu ar viza decât furnizorii de serviciu universal – nu poate fi reținută, din moment ce articolul 9 alineatul (1) din această directivă condiționează acordarea autorizațiilor generale – care privesc serviciile care sunt în afara sferei serviciului universal – de respectarea cerințelor esențiale prevăzute la articolul 2 punctul 19 din directiva menționată, care includ respectarea condițiilor de muncă stabilite de dreptul național.

28 Astfel, din analiza structurii de ansamblu a articolului 9 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 97/67 rezultă că termenul „autorizații” folosit în această dispoziție desemnează atât autorizațiile prevăzute la alineatul (2) primul paragraf al acestui articol, cât și pe cele prevăzute la alineatul (1) al articolului menționat.

29 În al treilea rând, în ceea ce privește obligația specifică de a contribui la finanțarea autorității de reglementare responsabile de sectorul poștal, prevăzută la articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a patra liniuță din Directiva 97/67 și care face obiectul primei întrebări preliminare, trebuie arătat că activitățile care intră în atribuțiile autorităților naționale de reglementare privesc întregul sector poștal, iar nu doar prestările de servicii care intră în sfera serviciului universal.

30 Astfel, articolul 22 alineatul (1) din această directivă prevede că statele membre desemnează una sau mai multe autorități naționale de reglementare pentru sectorul poștal. Alineatul (2) al acestui articol prevede, desigur, că autoritățile amintite au sarcina de a asigura respectarea obligațiilor care decurg din directiva menționată, în special prin stabilirea de proceduri de monitorizare și de reglementare, pentru a garanta furnizarea serviciului universal. Totuși, această dispoziție prevede de asemenea că autoritățile respective pot fi desemnate să asigure respectarea normelor de concurență pentru întreg sectorul poștal.

31 Prin urmare, după cum subliniază avocatul general la punctul 46 din concluzii, întrucât rolul și atribuțiile conferite autorităților naționale de reglementare au fost concepute de legiuitorul Uniunii în scopul ca de ele să beneficieze toți actorii din sectorul poștal, articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a patra liniuță din Directiva 97/67 trebuie să fie interpretat în sensul că toți furnizorii de servicii poștale pot fi supuși, în schimb, obligației de a contribui la finanțarea activităților acestor autorități.

32 Ținând seama de cele care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a patra liniuță din Directiva 97/67 trebuie să fie interpretat în sensul că nu se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care le impune tuturor furnizorilor din sectorul poștal, inclusiv celor care nu furnizează servicii poștale care intră în sfera serviciului universal, obligația de a contribui la finanțarea autorității de reglementare responsabile de acest sector.

Cu privire la a doua întrebare

33 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

34 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 9 alineatul (2) al doilea paragraf a patra liniuță din Directiva 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2008/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 februarie 2008, trebuie să fie interpretat în sensul că nu se opune unei legislații naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care le impune tuturor furnizorilor din sectorul poștal, inclusiv celor care nu furnizează servicii poștale care intră în sfera serviciului universal, obligația de a contribui la finanțarea autorității de reglementare responsabile de acest sector.

Semnături